

POROČILO SKUPINE STROKOVNJAKOV

Zunanja evalvacija študijskega programa

Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta

Študijski program druge stopnje

Madžarski jezik s književnostjo

Prof.dr. Lucija Čok,
Doc. dr. Kristina Katalanić,
Alen Kočar

n.a.k.v.i.s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s.q.a.a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

POROČILO O ZUNANJI EVALVACIJI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Vlagatelj/i in predlagatelj/i: **Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta**

Študijski program: Madžarski jezik s književnostjo [0000153, dvopredmetni, pedagoški, druga stopnja

Skupina strokovnjakov:

predsednik/ca	prof. dr. Lucija Čok, Fakulteta za humanistične študije, Univerza na Primorskem
član/ica	doc. dr. Kristina Katalinić, Katedra za hungarologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
član/ica	Alen Kočar, študent, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

Datum oddaje akreditacijskega poročila agenciji: 21.12.2020

Podpis predsednika/ce skupine strokovnjakov:

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela **03.07.2020**. Skupina strokovnjakov je vsebinsko uskladila strokovno mnenje in pripravila skupno poročilo o izpolnjevanju meril za akreditacijo študijskega programa.

Študijski program Madžarski jezik in književnost je eden od študijskih programov druge stopnje v skupini vzorčnih zunanjih evalvacij NAKVIS-a. Evalvacija je zaradi omejitev pred možnostjo okužbe s covid19 potekala na daljavo. Pripravljalni sestanek in testiranje zoom oblike delovanja skupine ekspertov obenem je potekal 18.09. 2020. S skrbništvom strokovnega sodelavca Matjaža Štuhca je bilo poskrbljeno, da so bili strokovnjaki ustrezno informirani o delu v virtualni spletni povezavi. Prejeli so poleg materialov, dosegljivih v spletni mapi, tudi sklice za ustrezno prikazana gradiva na spletni strani fakultete ter navodila za delo na daljavo. Spletni obisk je bil delno opravljen 21.09. 2020 (pogovor z vodstvom, visokošolskima učiteljicama in študentkama hungaristike, člani in članicami komisije za kakovost, podpornimi službami in ravnateljico OŠ Lendava). Ker je v istem vzorčnem izboru še en študijski program Filozofske fakultete Univerze v Mariboru Prevajalstvo in tolmačenje na drugi stopnji je presoja o materialnih razmerah izvajanja študija združena za oba programa (22. 10. 2020). Delna omejitev virtualnega, strnjenega obiska in pogovorov je tako prehajanje med skupinami zaradi težav pri povezavah, kar povzroča dodatne časovne podaljške, kot tudi zaradi omejenih možnosti temeljitega vpogleda v realno stanje. Skupina strokovnjakov se je potrudila, da je pridobila relevantna dejstva in na njihovi osnovi tudi v roku do 28. 10. 2020 pripravila poročilo s predlogi za izboljšanje izvajanja študijskega programa. Po odgovoru zavoda na poročilo je skupina strokovnjakov pripravila končno poročilo, v katerem se je opredelila do vseh pripomb.

(Zunanja evalvacija študijskega programa se opravi v postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda, izredne evalvacije študijskega programa ali se izvede kot evalvacija vzorca študijskih programov.)

Zunanja evalvacija je postopek presoje spreminjanja in posodabljanja študijskega programa, njegovega izvajanja ter sistema kakovosti visokošolskega zavoda v delu, ki se nanaša na zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa (samoevalvacije). Temelj za presojo je samoevalvacijsko poročilo, ki vsebuje evalvacijo področij presoje iz tega poglavja.)

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Zunanja evalvacija študijskega programa (številna tabela)				
Področja presoje	Izpolnjuje standarde kakovosti		Delno izpolnjuje standarde kakovosti	Ne izpolnjuje standardov kakovosti
	Prednosti	Priložnosti za izboljšanje		Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti
Notranje zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa				
Standard 1	1	3	0	0
Standard 2	1	1	0	0
Spreminjanje in posodabljanje študijskega programa				
Standard 3	1	2	0	0
Izvajanje študijskega programa				
Standard 4	3	3	0	0
Standard 5	1	1	0	0
Odličnost	1			

UGOTOVLJENO DEJANSKO STANJE IN NJEGOVA PRESOJA

Temeljna usmeritev za presojo po posameznih standardih:

Skupina strokovnjakov vsak predpisani standard kakovosti presoja na dveh ravneh v skladu z določbami o presoji, ki so podrobneje opredeljene v V. poglavju meril (OBRAZCI VLOG). Na prvi objektivno presodi in z argumenti podpre izpolnjevanje standarda. S tem presoja skladnost, obstoj ali izvajanje predpisanega. Na drugi ravni pa ugotovljeno stanje kvalitativno vrednoti v obsegu nad (ali pa pod) sprejemljivim in s tem presodi tudi kakovost. Na tej ravni presoje z argumenti strokovno oceni, kaj je zelo dobro, dobro, kaj ni oziroma kaj bi lahko bilo bolje. Če je nekaj skladno s predpisom, še ni nujno dobro. Nasprotno nekaj ni nujno slabo, če ni (povsem) skladno s predpisom, saj je visoko šolstvo raznoliko, dobro pa se lahko skriva ravno v posebnosti ali izjemnosti. Medtem ko nekateri standardi kakovosti vsebujejo kvalifikatorje, kot je 'kakovosten', drugi izrecno sprašujejo zgolj po primernosti, ustreznosti ali le obstoju oziroma izvajanju nečesa. Skupina strokovnjakov temu navkljub vselej presoja na dveh ravneh – iz prve ravni na koncu posameznega standarda povzame morebitne neskladnosti ali večje pomanjkljivosti, iz druge pa prednosti in priložnosti za izboljšanje, tako kot izhajajo iz ugotovitev in ocen, in ne po načelu, da morajo biti številčno uravnotežene, ali po kakšnem drugem načelu.

NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE IN IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. standard: Visokošolski zavod evalvira in posodablja vsebino, sestavo in izvajanje študijskega programa.

a) samoevalvacija študijskega programa omogoča njegovo razvijanje in posodabljanje, tako da se ohranja njegova aktualnost ter ustvarja kakovostno izobraževalno okolje:

Univerza v Mariboru ima razvit sistem zagotavljanja kakovosti. Dokumenti, ki omogočajo uravnavanje sistema kakovosti so večplastni in usklajeni med članicami univerze, vključenost deležnikov je popolna, vertikalna priprave samoevalvacije od oddelkov do fakultet in končno na ravni univerze zagotovljena. Na članicah se pripravljajo vsebine samoevalvacijskih poročil, ki jih strokovne službe povzamejo in združujejo v končno poročilo fakultete. Vsa poročila so dostopna na spletni strani Univerze v Mariboru (UM). V letih 2018 in 2019 je bilo izdelano krovno poročilo o izvedeni samoevalvaciji študijskih programov s konkretnimi predlogi glede izboljšanja procesa samoevalvacije in priporočil glede slabosti, ki so bile ugotovljene v postopku. Nadaljnje postopke evalvacij so povezali s prenosom na evalvacijske postopke NAKVISA in vzpostavili register strokovnjakov. Od leta 2019 so torej usklajeni tako postopki kot metodologija spremljanja in zagotavljanja kakovosti med fakultetami. Skrbniki študijskih programov izpostavijo najbolj pereče probleme, ki so zaobjeti v oddelčnih poročilih in z njimi seznanijo oddelke. Na posebnem posvetu o kakovosti na UM, decembra 2018, so fakultete oblikovale analizo uresničevanja ukrepov po samoevalvacijah. Od leta 2019 se sklicujejo tudi študentski predstavniki, ki izpostavijo svoje vidike kakovosti. Kar se tiče anket študentov ni reprezentančnega vzorca.

Po samoevalvaciji vseh študijskih programov UM so fakultete morale na podlagi ugotovitev pripraviti akcijske načrte (združitve študijskih programov, pogoji vpisa, konkretni ukrepi za izboljšanje študijskega procesa), kjer bi to bilo mogoče. Za hungaristiko je bil posebej izpostavljen izredno nizek vpis v študijski program madžarskega jezika s književnostjo 2. stopnje. Med temeljnimi ukrepi, ki naj bi izboljšali vpis v ta študij, je bila priprava nove smeri obstoječega programa in sicer dvopredmetni nepedagoški študij madžarskega jezika kot tujega jezika. Na tej prenovi Oddelek za hungaristiko dela že več let, v zadnjem letu pa je prenovljen program že na potrjevanju v telesih univerze. Vodstvi univerze in fakultete podpirata prizadevanja, da se hungaristika utrdi in razvija kot specifičen študij, ki je edinstven v Sloveniji in zagotavlja madžarski narodnostni skupnosti kadre v izobraževanju narodnosti in njen nadaljnji intelektualni razvoj. Oddelek bi k temu lahko prispeval tudi s širitvijo programov doizobraževanja učiteljev na vseh stopnjah, saj je za posodobitev teoretičnega in strokovnega znanja na tem področju najbolj opremljen. V skupnem naporu med Filozofsko fakulteto in Pedagoško fakulteto UM bi lahko nastali moduli doizobraževanja za potrebe dvojezičnih šol Prekmurja. K ugodnim rešitvam bi veliko doprineslo povezovanje z univerzami na Madžarskem.

b) načini in postopki zbiranja informacij ali predlogov za spreminjanje študijskega programa ter njihovega analiziranja:

Na podlagi ugotovitev samoevalvacij je bilo predlagano preoblikovanje strukture programa, in sicer, da je poleg pedagoške smeri, ki po slovenski zakonodaji usposablja za učiteljski poklic, ponujena vzporedna nepedagoška smer Madžarščina kot tuji jezik. Na Oddelku za madžarski jezik in književnost že od leta 1981 sodeluje lektor madžarščine, ki nedvomno prispeva k kakovostnemu učenju tega jezika. Z uvedbo Bolonjske reforme zakonske osnove ne nudijo dovolj finančne podpore izobraževanju manjšin, zato oddelek pričakuje, da bi ta študij sofinanciral a država iz posebnih sredstev (Nacionalno pomembne naloge). Dokazljivo pomanjkanje prevajalcev madžarščina - slovenščina je namreč spodbudilo oblikovalce tega študijskega programa k njegovi predelavi in na ta način ponuditi na trg dela, ki je sicer precej omejen, strokovnjaka za potrebe prevajanja, lektoriranja in redakcijo besedil, poročevalca in tolmača v obeh jezikih in podobnih poklicnih delih. Analiz teh potreb strokovnjaki niso pridobili.

c) primernost obveščanja deležnikov o uresničevanju načrtovanih nalog oziroma o izsledkih in ugotovitvah pri samoevalvaciji študijskega programa:

Študentje so vključeni v samoevalvacijske postopke, ena študentka je bila tudi članica komisije za kakovost. Ob nizkem številu študentov Hungaristike je težko pridobiti kontinuiteto v delovanju študentov v telesih fakultete. Tutorski sistem deluje, sicer pa je ob skromnem številu študentov stik z učitelji neposreden in vzajemno informiranje o dogajanju sprotno. Promocija študija se izvaja institucionalno in neposredno v sodelovanju s hospitacijskimi šolami, za povečanje vpisa se je potrebno povezati z uporabniki v gospodarstvu in na družbenem področju.

Na ravni pedagoškega usposabljanja (pedagoške prakse) ima Hungaristika v mreži štiri osnove in eno srednjo dvojezično šolo. S temi šolami se redno povezuje. Najboljši njeni ambasadorji so študentje, ki so, po presoji uporabnikov (osnovna šola v Lendavi), zelo dobro usposobljeni.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

- **Hungaristika na FF UM se utrjuje in razvija kot specifičen študij, edini v Sloveniji, ki zagotavlja madžarski narodnostni skupnosti izobraževanje v izvornem jeziku in usposablja kadre za šolstvo narodnosti, posredno tudi za njen nadaljnji intelektualni razvoj.**

Priložnosti za izboljšanje:

- **Poleg nove smeri, ki bo ponudila diplomante hungaristike za širši trg dela strokovnjaki priporočajo ponudbo jezikovnega in didaktičnega izobraževanja za učitelje srednje dvojezične šole in poglobljeno usposabljanje učiteljev razrednega pouka z Modulom didaktike dvojezičnega pouka.**
- **Za pridobitev državne finančne podpore za študij madžarščine za potrebe narodnostno mešanega območja Prekmurja je potrebo pridobiti analize deficitarnih poklicev za potrebe dvojezičnega območja (prevajalci in tolmači, lektorji, kulturni operaterji, itd.).**
- **Za povečanje vpisa v programe hungaristike se priporoča vključevanje uporabnikov v gospodarstvu in na družbenem področju v promocijo študija.**

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

/

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

/

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

/

2. standard: Uresničevanje nalog, načrtovanih na podlagi izsledkov samoevalvacije študijskega programa, je razvidno iz samoevalvacijskih poročil.

Uresničevanje nalog, povezanih s samoevalvacijo študijskega programa, v zadnjih treh letih in:

- **sodelovanje deležnikov pri sprejemanju ukrepov za izboljšave, spremljanju njihovega uresničevanja in nastajanju samoevalvacijskega poročila ter**
- **sklenjenost kroga kakovosti:**

Redne samoevalvacije in iz teh izhajajoče ugotovitve, ustrezni ukrepi za izboljšanje študijskih programov, preverjanje njihovih učinkov dokazujejo slednje strateškemu načrtu v okviru politike kakovosti na ravni fakultete. Analiza samoevalvacijskih poročil omogoča uvid v delovanje oddelkov in posledično v izvajanje študijskih programov. Na ravni fakultete so sprejeti ukrepi. S ciljem spodbujanja sodelovanja z okoljem so na članicah vzpostavljeni in opredeljeni programski sveti študijskih programov, s pomočjo katerih se uvajajo tudi potrebne spremembe, ki jih narekuje trg delovne sile. Na podlagi

pridobljenega mnenja predstavnikov iz gospodarstva in drugih zunanjih okolij ugotavljajo uspešnost in učinkovitost izidov posameznega študijskega programa. Tako je sklenjena zanka kakovosti sistema.

H kakovosti študija hungaristike pa bo potrebno več storiti za uveljavljanje potreb po tem študiju v obmejnem prostoru Prekmurja in širše, kar bi se odražalo v povečanju vpisa v ta študij. Izredno nizek vpis v študij je namreč temeljni problem Oddelka za hungaristiko. Analiza trenda vpisa študentov na drugo stopnjo Madžarski jezik in književnost (7 vpisanih v 1. letnik od leta 2012 dalje, prehodnost ipd.) kaže na ta problem. V ukrepih samoevalvacijskih dokumentov se priporoča vzpostavitev učinkovitejšega sistema spremljanja vpisa na drugostopenjske študijske programe fakultete na sploh in s tem v zvezi poiskati ukrepanje za popularizacijo in dvig interesa tudi za vpis v študij hungaristike.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

- **Samoevalvacije, analize anket in drugih oblik povrtanih informacij, priprava strategije in oblikovanje ukrepov za njeno uresničevanje na UM posledično zagotavljajo tudi hungaristiki mesto v sistemu kakovosti.**

Priložnosti za izboljšanje:

- **Za povečanje vpisa v študijski program druge stopnje Madžarski jezik in književnost mora oddelek izdelati akcijski načrt, v katerem bodo opredeljeni dejavnosti, nosilci akcije na oddelku, fakulteti in širše, ciljna populacija srednješolcev, diplomantov prve stopnje in zainteresirani posamezniki. V njem naj bo tudi dejavnost, ki bo angažirala v teh postopkih madžarsko narodnostno skupnost.**

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

/

Ne izpolnjuje standardov kakovosti:

/

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

/

SPREMINJANJE IN POSODABLJANJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

3. standard: Visokošolski zavod spremlja izvajanje študijskega programa, ga pregleduje in izboljšuje ob upoštevanju razvoja študijskih, znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oziroma umetniških področij in disciplin (razvoja stroke), v katera se primerno umešča, ob evalviranju doseganja postavljenih ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov ter potreb po znanju in ciljev družbe – odvisno od vrste in stopnje študijskega programa. Spremembe in posodobitve upoštevajo temeljne cilje programa ter ohranjajo povezanost njegovih vsebin oziroma predmetov.

Ali je ob vsebinskem razvijanju in spreminjanju študijski program še vedno vsebinsko in po sestavi dovršen, ali se ohranja povezanost učnih načrtov in predmetnika s cilji in kompetencami študijskega programa ter ali so vsebine povezane po horizontalni in vertikalni osi; ob upoštevanju 17. člena meril:

a) konsistentnost in vsebinska povezanost posameznih predmetov in učnih načrtov ter študijskega programa kot celote;

Dvopredmetni pedagoški študij madžarskega jezika s književnostjo na Filozofski fakulteti UM (vse od 1981 /82) je edini študij v Sloveniji, ki zagotavlja madžarski narodnostni skupnosti razvoj, uporabo in obstoj jezika manjšine (materinščine) in izobražuje in usposablja študente tako madžarske narodnosti kot ostale vpisane v študij za delovanje in enakovredno vključevanje v trg dela. Ker v bolonjskem modelu prva stopnja ne daje kvalifikacije za poučevanje, je nujno opraviti drugo stopnjo študija pedagoške usmeritve. Študijski program madžarskega jezika s književnostjo (magistrski) se glede na disciplinarnost uvršča med dejavnosti izobraževanje učiteljev.

Model dvojezične šole v Prekmurju je delno imerzijski (razredna stopnja osnovne šole), ki ohranja sorazmerno prisotnost madžarščine kot materinščine in učnega jezika ob slovenščini skozi vertikalno vse do konca srednje šole. Specifika modela terja specifično usposobljene učitelje. Ustrezen nabor predmetnih vsebin po predmetniku, ki je ekspertni skupini na voljo, ponuja literarno – jezikovne hungaristične vsebine, vsebine obče in specifične didaktike, pedagoške psihologije in kurikularne teorije tako da je diplomant dovolj opremljen z znanji in kompetencami za poučevanje madžarščine na predmetni stopnji dvojezične osnovne šole in v srednji dvojezični šoli. Didaktična pristopa pri pouku madžarščine in slovenščine zahtevata diverzifikacijo med prvim in drugim jezikom, kar študijski program ponuja. S smerjo Madžarščina kot tuji / drugi jezik pa tudi za opravljanje poklicev, kjer se madžarščina pojavlja kot jezik stroke in komunikacije. Na ta način je diplomantom programa zagotovljeno vključevanje v neposredno družbeno okolje in širše, saj je madžarščina tudi sosedski jezik. Aktualnost rabe madžarščine spodbuja tudi možnost, da z izbirnimi predmeti v programu se v ta študij lahko vključujejo tudi študenti drugih študijskih programov UM.

b) povezanost (skladnost) ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov, določenih v učnih načrtih, s cilji in kompetencami študijskega programa in z njegovo vsebino glede na vrsto in stopnjo študija;

Pregled učnih načrtov UN kaže, da so med pedagoškimi predmeti zelo splošne vsebine, ni na primer v sklopu didaktike, ali psihologije, ali pedagogike specifik, ki opredeljujejo dvojezičnost ali dvojezičnega govorca. Predmetne vsebine, ki obsegajo tako dvojezičnost kot medkulturnost, kontrastivno lingvistiko in interakcijo, so vključene v učne načrte prve stopnje študija. Med izbirnimi, tudi kjer bi to pričakovali (na primer predmet Večjezičnost), posebnosti avtohtone dvojezičnosti ni. Vendar je nabor izbirnih predmetov dovolj širok, med ponujenimi študent lahko izbere dva obvezna in dva izbirna iz jezika in književnosti. Ostali so pedagoški. V obveznih predmetih s področja književnosti (medkulturnost, primerjalna književnost) ali pri jezikovnih predmetih pogrešamo poglavja s področja primerjalne književnosti ali kontrastivne lingvistike. Večina učnih načrtov nima ažurirane literature.

Lektorske vaje niso v predmetniku, za opravljen tečaj študenti ne dobijo ECTS kreditov, potrdilo ni javna listina. Vendar so lektorske vaje od jezikovnega nivoja A1 do C1 po SEJO predvidene v novem študijskem programu Hungaristika, ki bodo ovrednotene s ECTS in ponujene tudi drugim članicam UM.

c) v program integrirane znanstvene, strokovne, raziskovalne oziroma umetniške vsebine;

Pregled študijskega programa in njegovih izidov, tako kot silabusa posameznih predmetov je pokazal, da so v študijski program Madžarski jezik in književnost, katerega temeljni cilj je izobraževanje učiteljev, le delno integrirane znanstvene, strokovne in raziskovalne vsebine. Na področju literarne teorije in literarne zgodovine se to nanaša na obvezne vsebine *Pristop k teoriji kanona madžarske književnosti* in *Intertekstualnost in referencialnost v sodobni madžarski književnosti*, katere vsebina se povezuje z vsebinami literarne didaktike, kot tudi na izbrane vsebine *Madžarske književnosti v medkulturnem okolju* in *Literarni modernizem in postmodernizem*. Jezikovne strokovne vsebine obdeluje le en obvezen predmet *Izbrana poglavja madžarskega jezika*, med izbirnimi predmeti pa takšne vsebine ne najdemo. Predlaga se okrepitev znanstvenih in strokovnih vsebin tega študijskega programa, zlasti tistih, ki se nanašajo na teme, ponujene študentom za poglobitev znanja iz sodobnega madžarskega jezika. Zdi se, da v študijskem programu prevladujejo vsebine iz književnosti.

č) vrstni red predmetov oziroma razporejenost predmetov po semestrih in letnikih (horizontalna in vertikalna povezanost) ter njihovo kreditno ovrednotenje.

Za razpored predmetov po semestrih in letnikih lahko ugotovimo, da je oblikovan na klasičen način, namenjen sprejemanju praktičnih znanj splošne pedagoške stroke in usposabljanju študentov za poučevanje madžarskega jezika in književnosti. Študenti vseh štirih semestrov poslušajo vsebine predmetov pedagoškega modula, s poudarkom na splošnih pedagoških predmetih v prvem semestru, od 2. do 4. semestra pa sledijo specifične didaktične vsebine iz madžarskega jezika in književnosti, ki jih zaokroži pedagoška praksa (v osnovni in srednji šoli). Splošne didaktične vsebine se dopolnjujejo v 2. semestru z izbiro dveh izbirnih predmetov iz skupnega pedagoškega programa. Izbirni predmeti iz stroke poglobijo osnovno vsebino obveznih predmetov didaktike jezika in literature. Splošni cilji hungaristike kot stroke se pomensko nadgrajujejo z didaktičnimi vsebinami. Kreditna obremenitev študentov je uravnotežena med predmeti in med semestri.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

- **Študijski program s svojima smerema in diverzifikacijo študija jezika (prvi, drugi, sosedski jezik), izbirnimi vsebinami in pedagoško prakso zagotavlja diplomantom programa vključevanje v trg dela in znanja v neposrednem družbenem okolju in širše.**

Priložnosti za izboljšanje:

- **Čeprav so izbirni predmeti namenjeni študentom iz različnih programov pedagoške usmeritve strokovnjaki priporočajo pri seminarskih oblikah dela in raziskovalnih nalogah opredeliti ciljno tematiko dvojezičnosti in jo uvajati z vsebinami tudi pri predavanjih.**

- **Priporoča se tudi okrepitev znanstvenih in strokovnih vsebin v študijskem programu, posebno s temami, ki bi ponudile študentom poglobljanje znanj sodobnega madžarskem jezika v okviru izbirnih predmetov (v kolikor razporeditev kreditov to dopušča). Zaradi prekomerne obremenitve učitelja bi lahko to prevzel lektor, ki že deluje na oddelku, ali se zaposli asistenta.**

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

/

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

/

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

/

IZVAJANJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

4. standard: Način, oblika in obseg izvajanja študijskega programa ustrezajo njegovi vsebini, sestavi, vrsti in stopnji, tako da so kakovostno prilagojene in zagotovljene študijske vsebine, izvedbene prakse in viri (kadrovski in materialni).

- a) načini in oblike poučevanja, njihov razvoj oziroma prilagojenost (vključno z viri):**
- različnim skupinam študentov,
 - različnim študijskim potrebam in načinom študija (na študenta osredinjen študij in poučevanje),
 - potrebam visokošolskih učiteljev in sodelavcev:

Metode učenja in poučevanja so prilagojene trenutnemu stanju: zaradi majhnega števila študentov v posameznih letih prevladuje individualno delo, osebni stik, skupni dogovor o urniku, skupno reševanje problemov. Prednost takšnega študija je v tem, da so učitelji osredotočeni na študente, na spremljanje njihovega napredka, poleg tega so vedno na voljo. Študenti so vključeni v znanstveno-raziskovalno delo, kar vpliva na kakovost poučevanja.

Sodelovanje med Oddelkom za madžarski jezik in književnost ter šolami, kjer poteka praktično usposabljanje študentov za pedagoško delo, je dobro. Materialni pogoji za izvajanje študija so dobri tako na univerzitetni ravni (knjižnica, povezava med knjižnicami) kot na ravni oddelka. Nujno bi bilo obnoviti računalniško opremo oddelka in tako učiteljem zagotoviti boljše delovne pogoje (zlasti za delo na daljavo).

- b) število izvedenih kontaktnih ur, določenih s študijskim programom, ali drugih oblik dela s študenti:**

Ob skromnem številu študentov so predavanja neposredna in intenzivna, oblika poučevanja je skoraj individualna, zato je kontaktnih ur veliko. Pri seminarskih vajah vsak študent dobi možnost predstavitve samostojno predelane strokovne teme in literature v dialogu z ostalimi študenti in profesorjem. Nekoliko večje skupine so pri

izbirnih predmetih, ki jih vpisujejo tudi študenti drugih študijskih programov. S tem se študijsko okolje v predavalnici lahko razvija, kar je velik motivacijski vzgib za predelavo tematike za uspešen izpit in s tem za napredovanje v naslednji letnik. Profesor lažje rešuje določene študijske težave v predavalnici in na govorilnih urah.

Prijavitelj vloge ne omenja drugih oblik dela, ki jih omogoča tudi informacijska tehnologija. Na UM so na voljo tako orodja kot povezave, da bi bilo smiselno uvesti tudi oblike študija na daljavo. Ob izvajanju študija na daljavo in delnimi srečanju ob omejitvah zaradi epidemije covid19 se je vendarle intenziviralo sodelovanje s pomočjo IKT in povečanjem delu (edine vpisane) študentke. V pogovoru z njo je strokovnjakom zagotovila nemoteno in uspešno izvajanje študija, več povezovanja in hitrejše aktivno sodelovanje kljub omejitvam.

c) študijska gradiva in njihova prilagojenost načinom in oblikam poučevanja ter potrebam študentov:

Študijsko gradivo je na voljo v oddelčni knjižnici ali knjižnici univerze, pri zbiranju literature pa študentom pomagajo tudi profesorji. Vendar so študijska gradiva zastarela, glede na vpis v učne načrte jih je večina iz leta 2009. Pri študiju ne uporabljajo drugih načinov in oblik poučevanja, le individualna predavanja. V času epidemije so poučevanje predstavili na daljavo.

č) delo študentov v znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oziroma umetniških projektih ob upoštevanju 33. člena ZViS:

Fakulteta oziroma oddelek se vključuje v razne projekte, literarne večere, razstave, kjer imajo študentje možnost vključevanja v bolj akademski, strokovni del študija. Oddelek enkrat letno organizira konferenco s tujimi gosti, tudi iz Madžarske, kjer študentje predstavijo svoje rezultate raziskav.

d) praktično izobraževanje študentov:

Študentje sodelujejo na projektih oddelka in različnih razstavah. V sklopu študija opravljajo nterdisciplinarno opazovalno prakso kot tudi pedagoško prakso in sicer v 1. letniku na dvojezičnih osnovnih šolah, v 2. Letniku pa v dvojezični srednji šoli. Pri tem jim pomagajo profesorji, saj so v dobrem odnosu z dvojezičnimi osnovnimi šolami v Lendavi in edino srednjo dvojezično šolo v Lendavi.

e) ustreznost urnikov, števila govorilnih ur ali dostopnosti visokošolskih učiteljev in sodelavcev študentom:

Urniki so ustrezni. Vsako študijsko leto profesorji skupaj s študenti sestavijo urnik, da se študentom le-ta najbolj prilagaja in omogoča polno prisotnost na predavanjih. Študentje so z dostopnostjo učiteljev zelo zadovoljni.

f) ustreznost in usposobljenost kadrov v skladu s 13. členom meril ter zagotavljanje minimalnih raziskovalnih standardov in izpolnjevanje pogojev za mentorstvo za študijske programe tretje stopnje:

Zaposleni visokošolski učiteljici imata ustrezen naziv in reference za mentorstvo študentom pri zaključnem delu. Oddelek za hungaristiko nima svojih projektov, saj je

projektna skupina premajhna. Obe zaposleni visokošolski učiteljici se vključujeta v raziskovalni program in projekte (temeljne in CRP-e) Inštituta za narodnostna vprašanja, s katerim ima oddelek utečeno sodelovanje. Novi projekti so v pripravi ali v začetni fazi (partnerska vloga).

Oddelek se udeje tudi v tujini skladno z univerzitetno strategijo in z nacionalno strategijo na področju internacionalizacije. Erasmus listino je UM podpisala tudi s 14 univerzami ali visokimi šolami na Madžarskem. Visokošolski učiteljici se redno predstavljata s svojimi prispevki na konferencah v tujini (Madžarska in pod-karpatške dežele) in sodelujeta v izmenjavah z univerzami teh področij. Žal pa so prispevki v publikacijah teh konferenc nizko vrednotijo v SICRIS-u

Vsekakor pa se ob pedagoški preobremenjenosti vse težje vključujeta v raziskovanje v okviru možnosti. Veliko truda sta vložili v posodabljanje študijskega programa (nova smer).

Oddelek je potrebno okrepiti z asistentom / asistentko, ki bo poleg pedagoškega dela lahko tudi povečal / -la možnosti oddelka za kandidiranja na razpise za projekte.

g) materialne razmere, povezane z izvajanjem študijskega programa, v skladu s 15. členom meril:

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima ustrezne prostore za izvedbo vseh študijskih programov, upravo, oddelek za študentske zadeve, ustrezne službe in knjižnico. Fakulteta uporablja ustrezno informacijsko in komunikacijsko tehnologijo: AIPS, Akademski informacijski podsistem, KIS, informacijska podpora na področju osebja KIS, FIPS, informacijska podpora na področju financ. FF UM je povezan v univerzitetni informacijski sistem, ki zagotavlja informacijsko podporo na področju izobraževalnih dejavnosti (AIPS), človeških virov (KIPS) in finančnega poslovanja (FIPS). AIPS zagotavlja vključenost v odprtododni sistem Moodle, ki predstavlja platformo za izvajanje e-učenja. Študijska gradiva na posameznih oddelkih so študentom na voljo predvsem prek informacijskega sistema Moodle. Računalniška oprema je posodobljena in nadgrajena. Uporabnikom je na voljo več informacijskih virov, ki zagotavljajo dostop do trenutne literature. Strokovnjakom je bilo zagotovljeno, da imajo študenti s posebnimi potrebami zagotovljen pristop (dovoze, parkirne prostore, dvigala, ločena e sanitarije).

Miklošičeva knjižnica je glavna knjižnica treh fakultet, in sicer Filozofske fakultete, Pedagoške fakultete in Naravoslovno-matematične fakultete. Kot članica Univerze v Mariboru pa je povezana z knjižničnim omrežjem Univerze v Mariboru. Fakultetne knjižnice na UM so povezane v knjižnično-informacijski sistem Univerze v Mariboru (KISUM), ki ga sestavljajo Univerzitetna knjižnica Maribor (UKM) in 11 fakultetnih knjižnic. Povezujejo se na več področjih, vključno z bibliografijami (enotno upravljanje bibliografije), dostopom do e-storitev itd. Iz poročila o delu visokošolske knjižnice za leto 2018 je razvidno, da je imela Knjižnica Miklošič 4.506 aktivnih članov (424 profesorjev, sodelavcev, 3.855 študentov in 227 drugih uporabnikov). Bogati knjižni sklad se stalno posodablja glede na potrebe študijskega, pedagoškega in raziskovalnega dela na Fakulteti. Hkrati imajo uporabniki dostop do e-virov, ki so dostopni prek spletnih strani UKM. Knjižnični fond na voljo študentom in učiteljem hungaristike se bogati tudi s knjižničnimi darili države Madžarske.

Univerza v Mariboru je postavila digitalno knjižnico Univerze v Mariboru (DKUM), kjer je gradivo prosto dostopno. Objavljeni so elektronski informacijski viri, ustvarjeni na UM ali kupljeni za potrebe univerze (zlasti diplomske naloge, magistrska in doktorska dela, spletne izdaje znanstvenih in strokovnih revij, knjižnih zbirk itd.). Študenti imajo dostop

do študijske sobe, kjer lahko delajo vsak dan od ponedeljka do petka od 7.30 do 20.30; ob sobotah od 8.00 do 12.30. V knjižnici je zaposlenih 8 knjižničark in knjižničarjev s polnim delovnim časom. Vsi imajo knjižnični izpit in aktivno licenco COBISS za delo v CIBISS3.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

- **Študentje cenijo osebni stik in individualno obravnavo.**
- **Dostopnost predavateljev je vzorna .**
- **Vodstvo ima posluš za potrebe študentov.**

Priložnosti za izboljšanje:

- **Vodstvo fakultete bi moralo podpreti potrebe oddelka za hungaristiko in razpisati mesto asistenta / asistentke hungaristike, ki bo poleg pedagoškega dela lahko tudi povečal/-la možnosti oddelka za kandidiranje na razpise za projekte.**
- **Nujno je obnoviti računalniško opremo oddelka.**
- **Čeprav je individualno delo s študenti dragoceno, strokovnjaki svetujejo tudi druge oblike dela, ki jih omogoča tudi informacijska tehnologija.**

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

/

Ne izpolnjuje standardov kakovosti:

/

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

/

5. standard: Zagotovljeno je varovanje pravic deležnikov v študijskem procesu.

a) ali je vsem študentom ob rednem izpolnjevanju obveznosti, določenih s študijskim programom, omogočeno nemoteno napredovanje in dokončanje študija:

Nemoteno napredovanje in dokončanje študija je omogočeno, omogočena pa je tudi transparentnost ocenjevanja in povratna informacija vseh pridobljenih ocen študentov. Prehodnost študijskega programa je 100%.

b) ali je vsem visokošolskim učiteljem in sodelavcem zagotovljeno spoštovanje njihove avtonomije pri poučevanju in raziskovanju ter pomoč in svetovanje pri razvijanju karijerne poti:

Visokošolskim učiteljem je spoštovanje avtonomije zagotovljeno. Učitelji imajo avtonomijo znotraj svojih načinov in oblik poučevanja ter vso podporo tako vodstva fakultete kot univerze. Komisija ugotavlja, da sta obe zaposleni profesorici zelo obremenjeni, kar otežuje njuno samostojno raziskovanje na strokovnem področju.

c) obveščenost deležnikov v skladu s 7. standardom 12. člena meril:

Za obveščanje deležnikov skrbi prodekan za mednarodno dejavnost in promocijo. Prodekan skrbi tudi za objavlanje novic na spletni strani, prav tako za ostala družbena omrežja. Obveščanje na ravni oddelka pa poteka preko tutorjev, ki informacije sporočajo naprej študentom.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

- **Predavatelji in strokovni sodelavci imajo možnost posredovanja pobud in predlogov vodstvu šole, njihova vključenost in avtonomija v akademsko delo sta zagotovljeni.**

Priložnosti za izboljšanje:

- **Zagotoviti večji delež polno ali večinsko zaposlenih predavateljev in s tem omogočiti vključevanje učiteljev v raziskovalno delo.**

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

/

Ne izpolnjuje standardov kakovosti:

/

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnost

/

POVZETEK

Univerza v Mariboru ima razvit sistem zagotavljanja kakovosti. Dokumenti, ki omogočajo uravnavanje sistema so večplastni in usklajeni med članicami univerze, vključenost deležnikov je popolna, vertikalna samoevalvacije od oddelkov do fakultet in na ravni univerze je zagotovljena. V tako zastavljenem sistemu tudi Oddelek za hungaristiko sodeluje in sledi procesu, ki zagotavlja spremljanje kakovosti. Vodstvi univerze in fakultete podpirata prizadevanja, da se hungaristika utrdi in razvija kot specifičen študij, ki je edinstven v Sloveniji in zagotavlja madžarski narodnostni skupnosti kadre v izobraževanju narodnosti in njen nadaljnji intelektualni razvoj. Z uvedbo Bolonjske reforme zakonske osnove ne nudijo dovolj finančne podpore izobraževanju manjšin, zato oddelek pričakuje, da bi ta študij sofinanciral a država iz posebnih sredstev (Nacionalno pomembne naloge).

Model dvojezične šole v Prekmurju je delno imerzijski (razredna stopnja osnovne šole), ki ohranja sorazmerno prisotnost madžarščine kot materinščine in učnega jezika ob slovenščini skozi vertikalno vse do konca srednje šole. Specifika modela terja specifično usposobljene učitelje. V ta namen je študijski program zasnovan tako, da ponuja poleg študija jezika tudi pedagoške vsebine za učiteljski poklic. Študijski program s svojima smerema (pedagoški, nepedagoški) in diverzifikacijo študija jezika (prvi, drugi, sosedski jezik), izbirnimi vsebinami in pedagoško prakso zagotavlja diplomantom programa vključevanje v trg dela in znanja za delovanje v bližnjem družbenem okolju in širše.

Oddelek bi lahko prispeval tudi k usposobljenosti srednješolskih učiteljev v dvojezični srednji šoli s širitvijo programov doizobraževanja, saj je za posodobitev teoretičnega in strokovnega znanja na tem področju najbolj opremljen. V skupnem naporu med

Filozofsko fakulteto in Pedagoško fakulteto UM bi lahko nastali moduli doizobraževanja za potrebe dvojezičnih šol Prekmurja. K ugodnim rešitvam bi veliko doprineslo povezovanje z univerzami na Madžarskem. Na ravni pedagoškega usposabljanja (pedagoške prakse) ima Hungaristika v mreži štiri osnove in eno srednjo dvojezično šolo. S temi šolami se redno povezuje. Najboljši njeni ambasadorji so študentje, ki so, po presoji uporabnikov (osnovna šola v Lendavi), zelo dobro usposobljeni.

Tutorski sistem deluje, sicer pa je ob skromnem številu študentov stik z učitelji neposreden in vzajemno informiranje o dogajanju sprotno. Zaradi majhnega števila študentov v posameznih letih prevladuje individualno delo, osebni stik, skupni dogovor o urniku in skupno reševanje problemov. Prednost takšnega študija je v tem, da so učitelji osredotočeni na študente, na spremljanje njihovega napredka, poleg tega so vedno na voljo. Študenti so vključeni v znanstveno-raziskovalno delo, kar vpliva na kakovost poučevanja. Nemoteno napredovanje in dokončanje študija je omogočeno, omogočena pa je tudi transparentnost ocenjevanja in povratna informacija vseh pridobljenih ocen študentov.

Po samoevalvaciji in analizi podatkov je bil posebej izpostavljen izredno nizek vpis v študijski program madžarskega jezika s književnostjo 2. stopnje. Med temeljnimi ukrepi, ki naj bi izboljšali vpis v ta študij, je bila priprava nove smeri obstoječega programa in sicer dvopredmetni nepedagoški študij madžarskega jezika kot tujega jezika. Za povečanje vpisa v študijski program druge stopnje Madžarski jezik in književnost mora oddelk izdelati akcijski načrt, v katerem bodo opredeljeni dejavnosti, nosilci akcije na oddelku, fakulteti in širše, ciljna populacija srednješolcev, diplomantov prve stopnje in zainteresirani posamezniki. V njem naj bo tudi dejavnost, ki bo angažirala v teh postopkih madžarsko narodnostno skupnost, za povečanje vpisa se je potrebno povezati z uporabniki v gospodarstvu in na družbenem področju.

Študijski program je klasično zasnovan, zato strokovnjaki predlagajo nekaj izboljšav, bodisi med obveznimi kot med izbirnimi vsebinami programa. Med kakovostnimi izboljšavami študijskega programa so predlagali nekaj sprememb: okrepitev znanstvenih in strokovnih vsebin, zlasti tistih, ki se nanašajo na teme, ponujene študentom za poglobitev znanja iz sodobnega madžarskega jezika, ovrednotenje lektorskih vaj z ECTS, zaposlitev asistenta za razbremenitev visokošolskih učiteljic ter vključevanje uporabnikov v promocijo študija (programski svet). Preobremenjeni učiteljici, ki sta glavni nosilki programa, bi se z zaposlitvijo asistenta na oddelku lahko posvetila tudi raziskovalnemu delu in gradili uspešno poklicno pot.

SUMMARY

The University of Maribor has developed a quality assurance system. The documents that enable to regulate the system are multi-faced and harmonised among the members of the University, the participation of stakeholders is complete, vertical self-evaluation from the departments to the faculties and at the University level is guaranteed. In such a system, the Department of Hungarian Studies can cooperate and follow a process that ensures quality monitoring. The university and faculty management supports the efforts to consolidate and develop Hungarian studies as a specific study unique in Slovenia, serving the Hungarian national community of educational personnel and its further intellectual development. After the introduction of Bologna Reform, the legal basis does not provide sufficient financial support for the education of minorities, so the Department

expects that this study will be co-financed by the state from specific funds (Nationally Important Tasks).

The bilingual school model in Prekmurje is partly based on immersion (first grade of primary level), which means that the proportional presence of Hungarian as mother tongue and language of instruction, the learning of Slovene is maintained until the end of secondary education. The specificity of the model requires specially qualified teachers. To this end, the study programme is designed to provide pedagogical content for the teaching profession in addition to language studies. The study programme with its guidelines (pedagogical, non-pedagogical) and the diversification of language studies (first, second, neighbouring language), the optional contents and pedagogical practise offers graduates integration into the labour market and the knowledge to act in the close social environment and beyond.

The department could contribute to the competence of secondary school teachers in bilingual secondary schools by expanding educational programmes, as it is best equipped to update theoretical knowledge and expertise in this field. In a joint effort between the UM Faculty of Arts and the UM Faculty of Education, modules could be created for the needs of bilingual schools in Prekmurje. Connection with universities in Hungary would be a good solution. On the level of pedagogical training (pedagogical practise) the Department of Hungarian Studies has four bilingual primary schools and one bilingual secondary school in the network. It is regularly connected associated with these schools. The best of its ambassadors are students who are very well trained according to the users' discretion (primary school in Lendava).

The tutoring system works, but otherwise, with a modest number of students, the contact with the teachers is direct and mutual information about what is happening is provided in real time. Due to the small number of students in each year, individual work, personal contact, joint design of the schedule and joint problem solving prevail. The advantage of such a study is that the teachers focus on the students, monitor their progress and are always there for them. Students are involved in scientific research, which has an impact on the quality of teaching. The progress and completion of the study is possible, and the transparency of the assessment and feedback of all student assessments received is made possible.

After the self-evaluation and analysis of the data, the extremely low enrolment rate became particularly evident in the study of the second cycle of Hungarian language and literature. One of the basic measures to improve enrolment was the preparation of a new course, namely the nonpedagogical study of Hungarian as a foreign language. In order to increase the number of enrolments, the department must draw up an action plan that defines the activities that are responsible in the department, at the faculty and beyond for the target group of secondary school students, first level graduates and interested individuals. In order to increase the number of enrolments, it should also include and involve the Hungarian national community, users in the economic and social sphere.

The study program has a classical structure, which is why experts suggest some improvements, be it between the compulsory and the optional content of the program. Among the quality improvements in the study program, some changes have been proposed: the strengthening of the scientific and professional content, especially with regard to topics offered to students to deepen their knowledge of modern Hungarian language, the evaluation of exercises in ECTS delivered by the lecturer, the recruitment of assistants to relieve the burden on university teachers, and the involvement of users in the promotion of studies (the programme council). The overburdened university

teachers, who are the main sponsors of the program, would devote themselves to research and build a successful career by hiring an assistant in the department.

Izpolnjevanje standardov kakovosti

Izpolnjuje standarde kakovosti

- **Hungaristika na FF UM kot specifičen študij, zagotavlja madžarski narodnostni skupnosti izobraževanje v izvornem jeziku in usposablja kadre za šolstvo narodnosti, posredno tudi za njen nadaljnji intelektualni razvoj.**
- **Postopki in ukrepi za zagotavljanje kakovosti na UM in posledično njihovo spoštovanje na članicah zagotavljajo tudi hungaristiki mesto v sistemu kakovosti.**
- **Študijski program s svojima smerema in diverzifikacijo študija jezika (prvi, drugi, sosedski jezik), izbirnimi vsebinami in pedagoško prakso zagotavlja diplomantom programa vključevanje v trg dela in znanja v neposrednem družbenem okolju in širše.**
- **Poleg strategije za večji vpis v študijski program se poleg akcijskega načrta priporoča vključevanje uporabnikov v promocijo študija.**
- **Študentje cenijo osebni stik in individualno obravnavo ter vzorno dostopnost predavateljev ter njihovo pripravljenost pomagati in svetovati.**
- **Visokošolski učiteljici, čeprav preobremenjeni, sodelujeta v raziskovalnih projektih in programu INV. Z zaposlitvijo asistenta na oddelku bi njuno raziskovalno delo lahko bilo obsežnejše.**

Delno izpolnjuje standarde kakovosti

/

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

/

Odličnost

Pretok informacij in sodelovanje oddelka z vodstvom fakultete, odnosi in stiki med učitelji in študenti, stalna razpoložljivost nosilcev predmetov za potrebe študentov, individualni pogovori in sprotno reševanje vseh morebitnih težav pri poteku študija dokazujejo, da so sodelovalni študij in interakcija učiteljev, osredotočenih na študente in na spremljanje njihovega napredka jamstvo za uspeh (maloštevilnih) študentov programa Madžarski jezik in književnost.

Priloge:

- soglasje članov skupine strokovnjakov k poročilu.